

1. גמ' שבת (ו א)

ואיזו היא רה"ר סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות המפולשין זו היא רה"ר גמורה.

2. רש"י (שם)

סרטיא- מסילה שהולכין בה מעיר לעיר. פלטיא- רחבה של עיר, ששם מתקבצין לסחורה. ומבואות- של עיר, רחבים ט"ז אמה. המפולשין- משני ראשיהן לפלטיא... ומבואות שאינן מפולשין- שראשו אחד סתום וחצרות פתוחין לו, ובני החצרות יוצאין דרך מבוי לרה"ר.

3. רמב"ם (שבת פי"ד ה"א)

איזו היא רה"ר מדברות ויערים ושווקים ודרכים המפולשין להן, ובלבד שיהיה רוחב הדרך ט"ז אמה ולא יהיה עליו תקרה, ואי זו רה"י תל שגבוה עשרה טפחים ורחב ארבעה טפחים על ארבעה טפחים או יתר על כן, וכן חריץ שהוא עמוק עשרה ורחב ארבעה על ארבעה או יתר על כן, וכן מקום שהוא מוקף ארבע מחיצות גובהן עשרה וביניהן ארבעה על ארבעה או יתר על כן אפי' יש בו כמה מילין אם הוקף לדירה כגון מדינה המוקפת חומה שדלתותיה ננעלות בלילה ומבואות שיש להן שלשה כתלים ולחי ברוח רביעית, וכן חצר ודיר וסוהר שהוקפו לדירה כולן רה"י גמורה הן.

4. ר' ירוחם (ני"ב ח"ד)

וכן מבואות המפולשות מן העיר והולכים כלם כלומר פתוחין כלם לפלטיא.

5. שאילתות (שאלתא מט)

ות"ר ארבע רשויות לשבת רה"ר ורה"י וכרמלית ומקום פטור אי זו רה"י חריץ שעמוק עשרה טפחי' ורוחב ארבעה טפחים וכן התל שגבוה עשרה ורחב ארבעה זה הוא רה"י גמורה ואי זו היא רה"ר סרטיא ופלטיא גדולה ומבואות מפולשות לרה"ר זו היא רה"ר גמורה אין מוציאין מרה"י זו לרה"ר זו ולא מכניסין מרה"ר זו לרשה"י זו ואם הוציא והכניס בשוגג חייב חטאת במזיד ענוש כרת ונסקל.

6. נתיבות שבת (פ"ג ס"ק ז)

ונראה דהאי מפולשין ר"ל מפולשין לרה"ר, והיינו לדרך שבין עיר לעיר, אבל מפולשין למקום שאינו רה"ר, נראה מסברא דלא חשיב פילוש.

7. עבודת עבודה (שע"ג ס"ק ג)

אך באמת צ"ע דאם רוחב הדרך ט"ז אמה ורבים בוקעים בה א"כ רה"ר היא מצד עצמה ואפי' אם שני ראשיהם מפולשים לכרמלית ג"כ יש לה להיות רה"ר. ועד כאן לא חילקו בעירובין ז א בין מבואות המפולשים לרה"ר לבין המפולשים לכרמלית אלא במבואות שאינם רחבים ט"ז אמה דבהכי איירי התם... ומסתברא דגם רש"י והרמב"ם מודים לזה ומה שכתבו 'מפולשים לרה"ר', היינו משום

דבאופן אחר לא יתכן שיהיו רבים בוקעים בו, דהא סתם כרמלית כגון בקעה וכד' אינו מקום להילוך הרבים (דאל"כ הרי הוא רה"ר ולא כרמלית), ומהיכן יבואו הרבים לתוך המבוי המפולש לכרמלית, ולכן ציירו רש"י והרמב"ם באופן שמפולשים לרה"ר דאז בוקעים בו רבים מרה"ר זו לרה"ר זו דרך המבואות. אבל אה"נ דמעצם הדין גם מבואות המפולשין לכרמלית, אם רחבים ט"ז אמה, לו יצוייר שהרבים בוקעים בו הוי רה"ר.

8. עבודת הקדש (בית נתיבות שע"ג סע' א)

איזו היא רה"ר, כל מקום שהוא רחב ט"ז אמה על ט"ז אמה ומתקבצין שם בני אדם לסחורה ולעשות שם צרכיהם כשוקים שבמדינות, ואע"פ שדלתות המדינה ננעלות בלילה, וזו היא פלטיא שאמרו. וכן המבואות המפולשין ופתחיהן מכוונים זה כנגד זה ורחבין ט"ז אמה והעם עוברין ביניהן כדגלי מדבר והעגלות. במה דברים אמורים בשאין דלתותיהן ננעלות בלילה. היו דלתותיהן ננעלות בלילה אין זה רה"ר, שאין רה"ר אלא הנמסר לרבים בכל שעה.

9. בית הבחירה (שבת ו א)

איזוהי רה"ר סרטיא והיא מסילה שהולכין בה מעיר לעיר ופלטיא והיא רחבה שמתקבצים בה לסחורה אע"פ שאינה מפולשת ואפי' דלתות מדינה נעולות בלילה הואיל ואין לאותה פלטיא בפרט דלתות שאם היו בה דלתות הרי אף רה"ר מתערבת בדלתות לדעתנו כמו שביארנו בראשון של עירובין הא כל שאין בפלטיא זו בפרט דלתות אע"פ שכלל המדינה יש בה דלתות נעולות בלילה אין הפלטיא שבתוכה נכללת בהכשר העיר ומה שאמרו ירושלים אלמלא שדלתותיה נעולות וכו' שמשמע הא מאחר שדלתותיה נעולות בלילה אין חייבין עליה ויראה לפרש אפי' בשום מקום ממנה ואפי' פלטיות שבה אינו כן אלא מתוך שמבואותיה רחבים ודריסת רבים מצויה לשם כרשות השוה לכל הוצרכה לנעילת דלתות הא פלטיות שבה כל שרחבות י"ו אמה רה"ר הן אפי' בנעילת דלתות שבעיר וכן כתבו גדולי הצרפתים וגדולי הדור מסכימים בה ויש חולקים.

10. שו"ת חכ"צ (סי' לז)

לבד זה ראה מצאתי להרשב"א בספר עבוה"ק חידוש גדול לא נמצא בשום פוסק זולתו לא קדמון ולא אחרון שכ' דבפלטיא אפי' דלתות המדינה ננעלות בלילה תורת רה"ר עליה. כנראה דעתו דדוקא במבואות המפולשין שהם מיוחדות לאנשי המבוי ההוא ואין יד כל אדם שוה בו הוא דמהני נעילת דלתות בלילה ולא בפלטיא שיד כל אדם שוה בו דאפי' נעילת דלת לא מהני בו וכנראה שזו היא דברי הרב ר' אפרים שהביא בעה"מ.

11. שו"ת אבנ"ז (או"ח סי' רעג)

ובדעת הרשב"א אינני יודע למה הוצרך לדחוק. ודבריו פשוטים בטעם דמאחר שהוא פסק אתי

רבים ומבטלי מחיצתא. וטעם דלתות נעולות דאינו פתוח לרבים בכל עת. אבל פלטיא מקום שווקים שהרבים במקומם ולא משום שפתוח ממקומות אחרים אלא לרה"ר במקומו. וכיון שהוא רה"ר שוב אינו מועיל מחיצות דאתי רבים ומבטלי מחיצתא. ובעיקר דברי הרשב"א יש לי דבר נפלא אין כאן מקומו.

12. חידושי הרמב"ן (עירובין נט א)

ו"ל עוד שלא א"ר יהודה שתי מחיצות תורה אלא ברחב שש עשרה שדרך הרבים עוברת שם ואין הרבים נקבעין ועומדין שם, דגמר ממדבר דליכא מחיצות, אבל פלטיא גדולה של עיר רחבה הרבה שהרבים מתקבצים שם לשוק והיא רחבה של עיר כיון שהרבים קבועים ועומדים שם כל היום זהו רה"ר גמורה.

13. שו"ת בית אפרים (סי' כו)

אך מדברי הרשב"א נראה דדוקא דלתות נעולות בלילה לא מהני והיינו שיהיה עליה דין רה"י ביום בשעה שהם פתוחים אבל בשעה שהדלתות נעולות גם הרשב"א מודה דאין לפלטיא דין רה"ר. והחילוק שבין פלטיא למבואות המפולשין הוא מבואר דמבואות המפולשין אין קביעות שם לרבים כלל רק שרגל הרבים עוברת מרה"ר שבצד זה לרה"ר שבצד זה דרך המבוי וכיון שמחמת דריסת רגל הרבים דרך המבוי הוא נעשה רה"ר לכן כל שיש דלתות נעולות בלילה ואינו מסור לרבים כל שעה אינו דומה לדגלי המדבר שהיו הרבים עוברים כל שעה בין העגלים ולא הוי רה"ר, משא"כ בפלטיא שהרבים מתקבצין שם ומתעכבין שמה ומחמת זה הוא רה"ר כיון שהרבים משתמשין שם לכן אע"פ שבשעה שהדלתות נעולות אין לו דין רה"ר כיון שהוא מוקף מחיצות אינו דומה לדגלי המדבר וכמו רה"ר מקורה דפטור מה"ט מ"מ ביום שהדלתות פתוחות שפיר יש לו דין רה"ר דמה איכפת לן במה שננעלות בלילה ואין הרבים מחוץ לעיר באים לשם מ"מ הפלטיא היא מסורה לרבים בני העיר עצמם והיא מסורה להם כל שעה אף שדלתות העיר ננעלין ולכן שפיר הוי הפלטיא רה"ר ביום שהדלתות פתוחות אע"פ שבלילה נועלין אותם וז"ב לענ"ד בדעת הרשב"א.

14. שו"ת משכנ"י (סי' קכא)

ולדעתי יפה תמה החכ"צ על שלא הוזכרה דעתם כלל על ספר הב"י ובפרט שהמה מחמירים בשל תורה וראוי להזכיר דעתם כי גדולי עולם המה.

15. נתיבות שבת (פ"ג ס"ק ד)

ולכא"ו נראה לבאר שיטת הרשב"א והמאירי דבשלמא סרטיא שנעשה רה"ר משום שהוא מפולש ורבים בוקעים לעבור דרכו, כל שאין שם בקיעת רבים ע"י הדלתות הננעלות בלילה נותר הוא ע"י דלתות, אבל בפלטיא שדין רה"ר עליו לא משום בקיעת רבים, אלא שרבים מתקבצין בתוכו

מה יועילו לנו נעילת הדלות שמסביב לעיר הרי אין זה מונע תשמיש הרבים בפלטיא. אלא דא"כ צ"ע עדיין דבדלתות המיוחדות לפלטיא אמאי מועיל, ואפשר דהפלטיא אינה רה"ר אלא מפני שהוא משמש לרבים מבני העיר הבאים לשם ומתכנסין שם לסחורה, וכל שמחיצה מפרדת בין הפלטיא לשאר חלקי העיר שוב לא הוי רה"ר, וכן דלתות ננעלות בלילה המיוחדות לפלטיא, וצ"ע... ולשיטתו לכא"ו נראה דאפי' במחיצות גמורות כל שאינן מיוחדות לפלטיא, וכן צוה"פ אע"פ שמייוחד לפלטיא, אינן מתירות הפלטיא וצ"ע... ועי' שו"ת חכ"צ שדן בשיטת הרשב"א בזה וכתב דאע"ג דבגמ' לכא"ו מוכח כדבריו, מ"מ כיון שהפוסקים לא ההביאו להלכה לא ס"ל כן.

16. שו"ת שאילת יעב"ץ (ח"א סי' ז)

...אבל עיירות גדולות ופלטיאות שבתוכן הרי הן רה"ר לכל דבריהם, אע"פ שמוקפות במחיצות הללו שבידי שמים (או שבידי אדם ואינן ד') אינן מועילות כיון דניחא תשמישתא דרבים התם. אכן במחיצות שלמות בידי אדם ודאי יש תיקון גם לפלטיא עצמה, כדאיתא פ"ק בסוגיא דכיכד מערבין דרך ר"ה. ותמהני מאד ממ"ש אמ"ה ז"ל בשם הרשב"א דבפלטיא אפי' דלתות המדינה ננעלות חייבין עליה משום רה"ר וסברתו מצאה חן בעיניו וקלסה. והא בהדיא שמעינן מהתם דבדלתות נעולות מיהא סגי...

17. נתיבות שבת (פכ"ג ס"ק ו)

וכבר כתבתי שם שמדברי הפוסקים משמע דלהלכה לא קיימ"ל כן.

18. ראבי"ה (עירובין סי' שעט)

ופלטיא היינו רחוב העיר שהיא גדולה ומצוין שם בני אדם עומדים ויושבים בשוק. ונ"ל אפי' אינה מפולשת משער לשער משני צדדין. ומבואות המפולשין היינו שמפולשות משער לשער ורוחב ו"ו אמות.

19. נשמ"א (כלל מט ס"ק ב)

והייתי יכול לומר שכוונת רשב"א, שכשהשוק בתוך העיר אע"פ שדלתות העיר ננעלים לא מהני אא"כ שיש דלתות להפלטיא גופא וננעלת, וכן משמע קצת הלשון...

20. ח"י המיוחסים לר"ן (ו א)

וכתב הרא"ה ז"ל ומסתברא דפלטיא נמי בעינן מפולשת אלא דבמבואות איצטריך משום דאיכא סתומין.